

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Yhteisen maatalouspolitiikan strategisia suunnitelmia koskevat suositukset jäsenvaltioille

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Yhteisen maatalouspolitiikan strategisia suunnitelmia koskevat suositukset jäsenvaltioille (E 7/2021 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Juha Palonen, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Johanna Helkimo, ympäristöministeriö
- tutkimusprofessori Jyrki Niemi, Luonnonvarakeskus
- tutkimusprofessori Kristiina Regina, Luonnonvarakeskus
- erikoistutkija Tuomas Mattila, Suomen ympäristökeskus
- vanhempi tutkija Liisa Kulmala, Suomen Luontopaneeli
- tutkimusryhmän päällikkö Emilia Nordlund, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- maatalousjohtaja Johan Åberg, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- suojelupäällikkö Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toiminnanjohtaja (vs.) Maria Lindqvist, SEY Suomen eläinsuojelu

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Solar Foods Oy
- Verso Food Oy

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komissio antoi 18.12.2020 tiedonannon COM(2020) 846 final suosituksista jäsenvaltioille yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) strategiasuunnitelmien laatimista varten. Tiedonannon ohessa

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp

komissio julkaisi jäsenvaltiokohtaiset suositukset erillisinä työasiakirjoina, ja suositukset Suomelle kuvataan työasiakirjassa SWD(2020) 376 final.

Komission tiedonannon mukaan suositusten tarkoituksena on varmistaa, että YMP:n strategiasuunnitelmat ovat linjassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, Pelloilta pöytään -strategian ja EU:n biodiversiteettistrategian kanssa. Komissio tarkastelee suosituksissa jäsenvaltioiden maataloussektorin ja maaseudun kehityksen tämänhetkistä tilannetta YMP:n yhdeksän erityistavoitteen sekä uusissa strategioissa asetettujen tavoitteiden näkökulmista. Suosituksissa komissio osoittaa kullekin jäsenvaltiolle keskeisimmät haasteet, joihin jäsenvaltioiden tulisi tarttua ja antaa suuntaviivoja näiden kysymysten huomioimiseksi YMP:n strategiasuunnitelmissa.

Komissio tulee tarkastelemaan strategiasuunnitelmien yhteensopivuutta ja johdonmukaisuutta Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa strategiasuunnitelmien arviointi- ja hyväksymisprosessin aikana. Suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia. YMP:n strategiasuunnitelma-asetusehdotuksessa säädetään tarkemmin YMP:n strategiasuunnitelmien laadinnasta, ja asetuksen 106 artiklassa määritellään perusteet komission arvioinnille.

Komissio pyytää tiedonannossaan jäsenvaltioita asettamaan selkeät kansalliset arvot Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteille. Tarkastelemalla kaikkia jäsenvaltioiden kansallisia arvoja yhdessä komissio voi arvioida, onko EU kokonaisuutena saavuttamassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa koskevat tavoitteet.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kannat Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan on kuvattu E-kirjeessä E 61/2019 vp, Pelloilta pöytään -strategiaan E-kirjeessä E 83/2020 vp ja EU:n biodiversiteettistrategiaan E-kirjeessä E 84/2020 vp. Suomen kannat YMP:n asetusehdotuksiin on kuvattu 9.8.2018 annetussa valtioneuvoston kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä 11.7.2019 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp), 28.2.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 4/2020 vp) ja 2.10.2020 annetussa U-jatkokirjeessä (UJ 30/2020 vp).

Valtioneuvosto katsoo, että komission suositukset Suomelle ovat yleisesti ottaen tasapainoiset ja monilta osin yhteneväiset Suomen oman analyysin kanssa maatalous- ja elintarvikesektorin sekä maaseudun kehittämistoimenpiteiden jatkovalmistelun osalta. Komission laatima tausta-analyysi kuvaa myös hyvin Suomen maataloussektorin ja maaseudun kehityksen tilannetta.

Valtioneuvosto yhtyy komission näkemykseen siitä, että Suomen maataloussektorin suurimpia haasteita on heikko kannattavuus ja että suora tulotuki on keskeinen tekijä maataloussektorin kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi Suomessa. Valtioneuvosto katsoo kuitenkin, että uudelleenjakotuki on vain yksi keino parantaa tukien kohdennusta, sillä sen toimeenpano ei ole kaikissa jäsenvaltioissa tarkoituksenmukaista maiden erilaisen tilarakenteen vuoksi. Valtioneuvosto katsoo, että tuottajan aseman vahvistamiseksi arvoketjussa myös osuustoiminta on edelleen hyvin käyttökelpoinen väline hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden ohella. Suomen maataloudelle, erityisesti kotieläinsektorilla, se on tyypillinen ja ollut pitkään käytössä, mutta tuottajaorganisaatioiden perustamista erityisesti muilla sektoreilla voidaan edelleen edistää.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp

Ympäristö- ja ilmastotoimia koskevat suositukset keskittyvät Suomen näkökulmasta tärkeisiin toimenpiteisiin. Suomi on kansallisesti sitoutunut saavuttamaan hiilineutraalisuuden vuoteen 2035 mennessä, ja maatalous osallistuu muiden sektoreiden ohella ilmastopäästöjen vähentämiseen. Kasvihuonekaasujen vähentämisessä turvepeltojen rooli on keskeinen. Valtioneuvosto katsoo komission tavoin, että maatalousympäristön luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi sekä kasvihuonekaasupäästöjen ja ammoniakkipäästöjen hillitsemiseksi tehtävien toimenpiteiden ja vesien laadun parantamisen tulee olla osa YMP:n strategiasuunnitelmaa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä parantaa ravinteiden käytön tehokkuutta ja vähentää ravinnepäästöjä erityisesti Itämeren vedenlaadun parantamiseksi Pellolta pöytään -strategian E-kirjeen (E 83/2020 vp) linjausten mukaisesti. Valtioneuvosto katsoo, että luomutuotannon lisäämistä koskevassa komission suosituksessa pitäisi ottaa huomioon se, että tuotannon kasvun tulee tapahtua markkinalähtöisesti vastaten kulutuksen ja vientimahdollisuuksien kasvua.

Valtioneuvosto pitää hiilirikkaiden maiden tarkastelua tarpeellisena, ja erityisesti turvemaiden hiilivarastojen säilyttämistä on tärkeää edistää. Valtioneuvosto katsoo komission tavoin, että metsäsektorilla on maataloussektorin ohella keskeinen rooli ilmastotoimissa sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja että kestävä metsänhoitoa tulee edistää. Valtioneuvosto pitää kuitenkin perustellumpana, että metsätoimenpiteet suunnitellaan ja tehdään suurelta osin YMP:n ulkopuolella. Valtioneuvosto yhtyy komission suositukseen biokaasun tuotannon edistämisestä ja katsoo, että mm. tuotannon tukemiseen liittyvän EU-sääntelyn tulee edesauttaa kehittämistyötä.

Valtioneuvosto pitää hyvänä komission huomiota siitä, että kasvinsuojeluaineiden käyttö ja riskit maataloudessa ovat Suomessa laskeneet. Suomella on mahdollisuuksia edelleen vähentää kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvaa riskiä esimerkiksi integroidun torjunnan sekä luonnonmukaisen tuotannon edistämällä. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kasvinsuojeluaineiden käyttöä seurataan maa- ja metsätaloussektoreilla erikseen. Lisäksi kasvinsuojeluaineiden riskinarviointia tulisi edelleen parantaa.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komissio tunnistaa julkisen tuen merkityksen koko maan kattavien nopeiden laajakaistaverkostojen luomiseksi. Nopeat laajakaistayhteydet ovat perusedellytys maaseutualueiden työllisyyden ja elinvoiman lisäämiselle. Valtioneuvosto korostaa, että laajakaistayhteyksien nopeuksia on pyrittävä kasvattamaan vähintään EU:n Gigabit Society 2025 -tavoitteen mukaisesti.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Kirjelmässä käsitellään EU:n komission tiedonantoa suosituksista jäsenvaltioille yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmien laatimista varten. Suositusten tarkoituksena on varmistaa, että yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmat ovat linjassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, Pellolta pöytään -strategian ja EU:n biodiversiteettistrategian kanssa. Suosituksissa komissio osoittaa kullekin jäsenvaltiolle keskeisimmät haasteet, joihin jäsenvaltioiden tulisi tarttua ja antaa suuntaviivoja näiden kysymysten huomioimiseksi strategiasuunnitelmissa. Suositukset vastaavat pääosin Suomessa strategiasuunnitelmien laadinnan perustana olevia lähtökoh-

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp

tia, joten valmistelu voi jatkua samalta pohjalta. Jäsenvaltiot laativat omat strategiasuunnitelman-
sa ja lähettävät ne komission hyväksyttäväksi vuoden 2022 alussa. Ympäristövaliokunta yhtyen
valtioneuvoston kantaan ja viitaten vihreän kehityksen ohjelmasta (YmVL 1/2020 vp), Pellolta
pöytään -strategiasta (YmVL 13/2020 vp) ja EU:n biodiversiteettistrategiasta (YmVL 14/2020
vp) antamiinsa lausuntoihin kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin näkökohtiin.

Valiokunta katsoo, että komission suositukset luovat perustan maatalouden kehittämisedellytyk-
sille sekä taloudelliselta että ympäristön kannalta. Olennaisia ovat komission näkemykset siitä,
että maatalouden kannattavuus on Suomessa heikkoa ja että maatalouden ympäristö- ja ilmasto-
toimien osalta Suomi pärjää monilta osin hyvin. Keskeiset haasteet ovat ammoniakkipäästöt,
luonnon monimuotoisuuden ja erityisesti peltolintujen ja luonnonpölyttäjäien väheneminen sekä
etenkin rannikkovesien rehevöityminen.

Valiokunta korostaa, että Suomessa on hyvää osaamista ja kokemusta maatalouden ympäristötoi-
mien toteuttamisesta. Haasteena on ympäristötoimien suuntaaminen ja kohdentaminen jatkossa
entistä vaikuttavammin siten, että ne tuottavat parhaan tuloksen niin viljelijöiden kuin saavutet-
tavien hyötyjen kannalta. Yhteisen maatalouspolitiikan uusi toimeenpanomalli kansallisten stra-
tegiasuunnitelmien hyväksymismenettelyineen tarjoaa mahdollisuuden ottaa nykyistä paremmin
huomioon jäsenmaakohtaiset olosuhteet yhteisessä maatalouspolitiikassa ja näin ollen myös ym-
päristö- ja ilmastotoimien toteuttamisessa. Tukea tulisi suunnata erityisesti sellaisille toimenpi-
teille, jotka hyödyttävät samanaikaisesti ilmastoa, luonnon monimuotoisuutta, vesiensuojelua ja
maatilatalouden tuotantoedellytyksiä. Tärkeää onkin varmistaa, että strategiasuunnitelma on lin-
jassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa ja vastaa osaltaan ilmastoa ja biodiversiteeti-
ä koskevien tavoitteiden saavuttamiseen edistämällä samalla maatalouden kestävyysmurrosta ja
kannattavuutta.

Hiilineutraaliustavoite

Suomi on kansallisesti sitoutunut saavuttamaan hiilineutraalisuuden vuoteen 2035 mennessä, ja
maatalous osallistuu muiden sektoreiden rinnalla ilmastopäästöjen vähentämiseen. Ilmastovuosi-
kertomuksesta¹ ilmenee, että maatalouden kasvihuonekaasupäästöt ovat pysyneet hyvin tasaisi-
na vuosina 2005—2017. Vuonna 2018 päästöt laskivat yhden prosentin ja olivat noin 6,6 Mt CO₂
-ekv. Muutos oli seurausta huonosta satovuodesta johtuvasta pienemmästä niittojäännöspäästö-
stä ja pienemmästä eläinmäärästä johtuvasta kotieläinten ruoansulatuksen pienemmistä päästöis-
tä. Pikaennakkotietojen mukaan vuonna 2019 maatalouden päästöt pysyivät lähes edellisen vuo-
den tasolla. Komissio kannustaa suosituksissaan Suomea huolehtimaan ilmastotavoitteiden osal-
ta erityisesti metsien ja turvemaiden hiilivarastoista.

Valiokunta yhtyy näkemykseen siitä, että turvepeltojen rooli maatalouden kasvihuonekaasupääs-
töjen vähentämisessä on keskeinen. Maatalous- ja LULUCF-sektorien päästökehitystä koskeva
selvitys osoittaa, että maatalouden mahdollisuudet leikata kasvihuonekaasupäästöjä ovat kuiten-
kin rajalliset. Suurin vaikutus olisi aikaansaataavissa vähentämällä turvemaiden raivausta pellok-
si, lisäämällä turvepeltojen kasvipeitteisyyttä ja säätelemällä niiden vesitaloutta. Näillä toimilla
maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä voitaisiin vähentää noin 30 % vuoden 1990 tasosta vuo-

---

¹ Ilmastovuosikertomus 2020, K 18/2019 vp.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp

teen 2050 mennessä². Valiokunta toteaa, että tällä hetkellä viljelyssä on 260 000 hehtaaria turvepeltoja eli noin 10 % kokonaispeltoalasta, ja pinta-ala on kasvanut 2000-luvulla yli 40 000 hehtaarilla. Haasteen tekee vaikeaksi turvepeltojen sijainti alueellisesti keskittyneesti siten, että on kuntia, joissa yli 60 % pelloista on turvepeltoja ja tilat ovat kehittyviä. Näillä alueilla ei tilusvaihtoilla tai muilla vastaavilla toimilla ole siten mahdollisuuksia jättää turvepeltoja viljelyn ulkopuolelle. Tärkeää olisi kuitenkin uusien turvepeltojen raivaamisen välttäminen.

Hiilensidonta maatalousmailla on yksi keino, jolla voidaan vähentää maatalouden hiilipäästöjä ja hillitä ilmastonmuutosta. Valiokunta toteaa, että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa (KAISU) esitetään osin jo käytössä olevia toimia, jotka liittyvät eloperäisten maiden viljelyyn monivuotisesti muokkaamatta ja pohjaveden pinnan nostoon säätösalaajituksen avulla. Kivennäismailla hiilivaraston vähenemistä voidaan estää lisäämällä kasvipeitteisyyttä kerääjäkasvien, syysviljojen ja nurmien avulla. Hiilensidonnalla voidaan myös parantaa maaperän kasvukuntoa ja täten edesauttaa maan tuottavuutta. Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisessa tavoitteena on, että 40 % toimenpiteiden EU-rahoituksesta suunnataan ilmastotoimenpiteisiin ja veloitteena jäsenvaltioille on, että 30 % maaseudun kehittämisrahoista suunnataan ympäristö- ja ilmastotoimenpiteisiin. Valiokunta korostaa tarvetta toimien vaikuttavuuden tehostamiseen. Olennaista on siten löytää käytännössä vaikuttavia keinoja päästöjen saamiseksi laskuun.

Hyvin tärkeä tässä suhteessa on valmisteilla oleva maankäyttösektorin ilmastotoimien kokonaisuus, jolla pyritään vähentämään maankäyttösektorin päästöjä sekä ylläpitämään ja vahvistamaan hiilinieluja ja -varastoja. Metsät ja maaperä ovat ilmastonmuutoksen hillinnässä tärkeitä, koska niihin liittyvät toimet ovat tällä hetkellä ainoa tapa sitoa ja varastoida hiiltä ilmakehästä. Metsänhoidossa esimerkiksi tuhkalannoitus sopii erityisesti turvemaille, ja siitä on monia hyötyjä sekä metsänhoidon että ympäristön ja ilmaston kannalta. Tuhkan käyttö vähentää tarvetta oijen kunnostukseen ja parantaa turvemaiden vesitasapainoa lisäämällä puuston kasvua ja haihdutuskykyä. Oikein kohdennetulla tuhkalannoituksella voidaan edistää myös metsätalouden vesien suojeleua. Hyvin kasvavat suopuustot sitovat hiiltä ja hillitsevät näin osaltaan ilmastonmuutosta. Tuhkalannoituksen tukea metsämaille on nostettu asetusmuutoksella 1.5.2020 alkaen. Valiokunta toteaa, että vaikka metsillä on hiilinieluna ja biodiversiteetin kannalta suuri merkitys, metsätoimenpiteet suunnitellaan ja tehdään suurelta osin yhteisen maatalouspolitiikan ulkopuolella. Metsäpolitiikka on jatkossakin kansallisen päätäntävällän piirissä, vaikka EU vaikuttaakin välillisesti sen sisältöön muun muassa ilmasto-, ympäristö- ja energiapolitiikan kautta.

Luonnon monimuotoisuus ja vesiensuojelutavoitteet

Suomen uhanalaisista lajeista neljäsosa on riippuvainen perinnebiotoopeista, ja joidenkin arvioiden mukaan biotooppien ala tulisi kymmenkertaistaa lajien säilyttämiseksi. Perinnebiotooppien hoidon lisääminen on siten uhanalaisten lajien kannalta tärkein maatalouden monimuotoisuustoimi. Tämän lisäksi monilajiset nurmet, suojavyöhykkeet ja pölyttäjäpellot ovat tärkeitä peltomaiseman monipuolistajia hyönteisten kannalta.

---

2 Maatalous- ja LULUCF-sektorien päästö- ja nielukehitys vuoteen 2050 -hanke (MALULU), Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20/2019; Jyrki Aakkula, Antti Asikainen, Johanna Kohl, Alekski Lehtonen, Heikki Lehtonen, Paula Ollila, Kristiina Regina, Olli Salminen, Risto Sievänen & Tarja Tuomainen

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp

Valiokunta pitää luonnon monimuotoisuuden edistämistoimia maatalousympäristöissä tärkeinä. Yhteisen maatalouspolitiikan keinoja tulee käyttää mahdollisimman vaikuttavasti luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen edistämiseksi siten, että samanaikaisesti turvataan viljelijöiden toimeentulon ja ruoantuotannon edellytykset. Maatalouden ympäristösopimukset ovat olleet keskeinen osa perinnebiotooppien hoitoa, ja toimien tulee jatkua, vaikka yhteisen maatalouspolitiikan mahdollistamat keinot muuttuisivat. Kannatettava on myös monimuotoisuutta välillisesti tukeva tavoite luonnonmukaisen tuotannon nostamisesta 25 %:iin EU:n maatalousalasta.

Komissio toteaa suosituksissaan, että kasvinsuojeluaineiden käyttö ja riskit maataloudessa ovat Suomessa laskeneet. Luonnonmukaisen tuotannon edistämällä ja integroidulla torjunnalla voidaan kuitenkin edelleen vähentää kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvaa riskiä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kasvinsuojeluaineiden riskinarviointia pyritään edelleen parantamaan.

Ammoniakkipäästöjen hillitsemiseksi tehtävät toimenpiteet ovat tärkeitä sekä maatalousympäristön luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi että kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja vesien laadun parantamiseksi, joten ne ovat tärkeä osa strategiasuunnitelmaa.

Strategiasuunnitelma on keskeinen työkalu myös luonnon monimuotoisuuden suojelemisessa ja vesiensuojelussa. Vesiensuojelun osalta komissio kiinnittää erityistä huomiota ravinteiden aiheuttamaan rannikkovesien rehevöitymiseen, mutta nostaa myös esiin myönteisen kehityksen tyyppien ja fosforin päästöjen merkittävässä vähentämisessä viimeisten 30 vuoden aikana. Peltojen lannoituksen saaminen hallintaan on ollut pitkäjänteisen työn tulos erityisesti fosforilannoituksen osalta, ja tätä vuosien työtä ravinteiden käytön ohjaamiseksi on perusteltua jatkaa. Valiokunta korostaa tarvetta tunnistaa ja kohdentaa toimet niihin peltoihin, joissa on eniten fosforia pitkäaikaisen käytön seurauksena, jotta toimien vaikuttavuutta voidaan tehostaa. Tämä edellyttää viljelijöiden kannalta kannustavien ja voimakkaasti kohdennettujen tukitoimien kehittämistä.

Valiokunta toteaa, että käynnistyneet kokeiluohjelmat ovat jo osoittaneet tehokkaiden keinojen mahdollisuudet. Esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta rahoitettavan ravinteiden kierrätyksen edistämisen kokeiluohjelman 2020—2022 tavoitteena on luoda edellytykset toimiville orgaanisten lannoitevalmisteiden markkinoille ja siten varmistaa ravinteiden kierrätys ja tehokas käyttö. Kokeiluohjelmasta myönnettävien tukien (5,1 milj. euroa) tarkoituksena on biomassojen ravinteiden prosessoinnin, kierrätyslannoitevalmisteiden tuotannon ja tuotekehityksen, ravinteiden kierrätyksen logistiikan ja palveluratkaisujen edistäminen sekä korkean jalostusasteen tuotteiden kehittäminen biomassoista. Ympäristöministeriön pääluokasta rahoitettavan vesiensuojelun tehostamisohjelman tavoitteena on vähentää maatalouden ravinnepäästöjä vesistöön uusilla innovatiivisilla keinoilla. Toimien kohteena ovat maatalousvaltaiset valuma-alueet ja vesistöjen varret. Ohjelmassa kokeillaan laajemmin ja perusteellisemmin aiemmissa ravinteiden kierrätyksen sekä vesien- ja merenhoidon kärkihankkeissa toteutettuja vesiensuojelumenetelmiä. Hyviä kokemuksia on jo aloitetuista rakennekalkin ja kuitulietteiden käyttöä koskevasta tutkimus- ja kehittämishankkeista sekä kipsin peltolevityksestä Saaristomeren valuma-alueella. Toimenpiteiden kohdentamisessa tulee myös jatkossa ottaa huomioon, että Saaristomeren alue on Suomen ainoa jäljellä oleva HELCOMin merkittävien pistekuormituskohteiden listalla oleva ns. hot spot -alue.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp

Valiokunta pitää tärkeänä myös suositusta biokaasun tuotannon edistämisestä. Biokaasutuotannon edistämällä voidaan samanaikaisesti edistää ilmasto-, vesiensuojelu-, kiertotalous- ja huoltovarmuustavoitteita.

Kestävä ruokajärjestelmä

Ympäristövaliokunta on edellä viitatuissa aikaisemmissa lausunnoissaan korostanut, että tulevaisuuden kestävä ruokajärjestelmä on tiiviisti sidoksissa ympäristö-, ilmasto- ja energiakysymyksiin. Ilmastonmuutos, väestönkasvu, raaka-aineiden niukkuus ja muut ympäristöhaasteet edellyttävät ruokajärjestelmän maailmanlaajuista ja kansallista muutosta ja sopeutumista. Kasvispainotteen ruokavalion yleistyminen on jo globaali trendi, joka tarjoaa maataloustuotannolle uusia taloudellisia mahdollisuuksia. Kehittämällä terveellisiä ja kestäviä elintarvikkeita kotimaisista kasvipohjaisista proteiinilähteistä voidaan luoda uusia vientituotteita ja parantaa proteiiniomavaraisuutta.

Komission ympäristö- ja ilmastotoimia koskevat suositukset kohdistuvat tärkeisiin toimenpiteisiin, mutta uudistamisnäkökulma on ohuempi. Valiokunta korostaa, että uudistamisnäkökulmasta olisi tärkeää panostaa laaja-alaiseen ja monipuoliseen elintarvikekasvien viljelyyn ja jatkojalostamiseen. Viljakasvien lisäksi tulisi lisätä palko-, öljy- ja erikoiskasvien tuotantoa ja panostaa tarvittaviin kehitystoimenpiteisiin alkutuotannossa, jotta voidaan taata monipuolinen ja volyymiltään riittävä tuotanto. Uusia ruoantuotannon arvoketjuja tulisi vahvistaa, sillä Suomesta puuttuu esimerkiksi kasviproteiinien jalostus, jossa valmistettaisiin alan yritysten tarvitsemää proteiini-isolaattia. Valiokunta korostaa, että investoinnit ruoan arvoketjuihin luovat myös edellytyksiä maaseudun elinvoimaisuudelle. Kotimaisen elinkeinon ja lähiruoan turvaaminen ovat tärkeitä oikeudenmukaisen siirtymän tavoitteita pitkällä aikavälillä väistämättömässä ruokajärjestelmän murroksessa.

Valiokunta toteaa, että myös uudessa VTT:n, Helsingin, Turun ja Itä-Suomen yliopistojen, Luonnonvarakeskuksen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Ruokaviraston yhteisessä elintarviketutkimuksen strategiassa pääpaino on monitieteisissä tutkimuskokonaisuuksissa kestävä ruokajärjestelmän saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteena on edelläkävijän rooli siirtymisessä kohti terveellistä ja kestävästä globaalista ruokajärjestelmästä ja hyötyä samalla muutoksen tuomista talouden kasvumahdollisuuksista. Kestävään ja ilmastoviisaaseen ruoantuotantoon siirtyminen merkitsee uusien viljelymenetelmien ja uudistavan alkutuotannon menetelmien sekä kiertotalousratkaisujen kehittämistä ja laajamittaista käyttöönottoa. Hyviä proteiinilähteitä ovat esimerkiksi kestävä kotimainen kala, monet peltokasvit, hyönteiset sekä mikrobien avulla tuotettu proteiini, joka on yksi esimerkki solumaatalouden tarjoamista mahdollisuuksista.

Valiokunta toteaa, että komission analyysissäkin nostetaan esiin se, että pohjoisen sijainnin vuoksi suomalaiset viljelijät eivät voi kilpailla muiden maiden kanssa tuotannon määrässä, vaan laadulla ja innovaatioiden avulla. Suomen vahvuuksia ovat myös mikrobilääkkeiden alhainen käyttö ja korkea eläinten hyvinvoinnin taso. Valiokunta korostaa, että näiltä osin haasteena on edelleen EU:n laajuisten vaatimusten heikko täytäntöönpano monissa maissa. Komission suosituksissa ei myöskään ole riittävästi puututtu monien EU-maiden heikkoon tasoon eläinten hyvinvoinnista huolehtimisessa tai antimikrobien käytön vähentämisessä, mikä vaikeuttaa Suomen hintakilpailukykyä.

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp

Valiokunta toteaa tässä yhteydessä myös, että Pelloilta pöytään -strategiassa esitetty valmiussuunnitelma EU:n elintarvikehuollon ja ruokaturvan varmistamiseksi on erittäin ajankohtainen ja kannatettava ja usein yhdenmukainen ilmastotavoitteiden kanssa. Ruokajärjestelmän kriisinkestävyys ja elintarviketuotannon huoltovarmuus ja omavaraisuus ovat tärkeitä tavoitteita niin kansallisesti kuin EU:n laajuisestikin.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 8.4.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hannu Hoskonen kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Hussein al-Tae sd (osittain)
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan lausunto YmVL 6/2021 vp
Eriävä mielipide

ERIÄVÄ MIELIPIIDE

Perustelut

Esityksessä on kyse komission ehdotuksista (YMP) yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista strategisista suunnitelmista ja suosituksista jäsenvaltioille liittyen tulevaan uuteen rahoituskautteen vuosille 2021—2027. Strategiasuunnitelmassa kukin jäsenvaltio esittää, miten komission esittämiä taloudellisia, sosiaalisia, ilmastollisia sekä ympäristöllisiä tavoitteita aiotaan toteuttaa kyseisen jäsenmaan maatalouspolitiikassa. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä on sinänsä tyytyväinen siihen, että uusi toimeenpanomalli tarjoaa mahdollisuuden ottaa nykyistä paremmin huomioon jäsenmaakohtaiset olosuhteet yhteisessä maatalouspolitiikassa ja näin ollen myös politiikkatoimien toteuttamisessa. Tämä on oleellista ymmärtää, jotta esimerkiksi nuoria viljelijöitä voidaan myös jatkossa kannustaa alalle. Vain näin toimimalla pystytään ja voidaan pitää koko maa sekä asumiskelpoisena että elinvoimaisena.

Toisaalta valiokuntaryhmämme on yhä enemmän huolestunut siitä, että nyt suuntaus on voimallisesti pyrkii saavuttamaan komission asettama luomutuotannon pinta-alojen kasvumäärä siten, että luomutuotannolle asetettu 25 %:n prosentuaalinen pinta-alatavoite toteutuu jo vuoteen 2030 mennessä. Tämä voi merkitä tuottajahintojen heikentymistä edelleen.

Valiokuntaryhmänä olemme erityisen huolissamme siitä, että ylikireiden ilmastotavoitteiden toteuttamiseksi ohjelmaan on otettu turvepeltojen viljelystä luopuminen. Tämä on erittäin vaarallinen tie maallemme, jossa turvepeltojen osuus ruoantuotannossa on varsin merkittävä. Lisäksi haluamme muistuttaa valiokuntaryhmänä myös siitä tosiasiasta, että viljelijöitä ei voi enää pistää maksumiehiksi ilmastopolitiikan nimissä. Näin ollen emme valiokuntaryhmänä jaa näkemystä siitä, että maatalous ei ole toistaiseksi osallistunut riittävästi ilmastopäästöjen vähentämiseen.

Lopuksi toteamme, että esimerkiksi näillä edellä mainituilla toimilla sekä muutamalla muulla lisätoimella, kuten turvetuotannon alasajolla, Suomen maa- ja puutarhatalous ajetaan entistä parempaan ahdinkoon, sillä jo aikaisemmin viljelijöitä on rangaistu erilaisten ympäristö- ja ilmastopoliittisten vaateiden kautta ja tulossa on vielä lisää ns. viherryttämisvaateita unionin suunnalta alkavalle rahoituskaudelle.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valiokunta ottaa edellä olevan huomioon eikä yhdy valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 8.4.2021

Mauri Peltokangas /ps

Petri Huru /ps

Sheikki Laakso /ps